

NKUBAP.00.10.AR.14.08 nolu proje

**Okul Öncesi Dönemde Montessori Eğitim Alan Çocuklara Yabancı Dil
Olarak İngilizce Öğretimi**

Yürütücü:

Doç. Dr. PETRU GOLBAN

Araştırmacılar:

Okt. Göksel ÖZTÜRK

Okt. Meral ÖZTÜRK

2016

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ**

BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ BİRİMİ

**Okul Öncesi Dönemde Montessori Eğitim Alan Çocuklara Yabancı Dil
Olarak İngilizce Öğretimi**

ARAŞTIRMA PROJESİ

Yürütücü:

Doç. Dr. PETRU GOLBAN

Araştırmacılar:

Okt. Göksel ÖZTÜRK

Okt. Meral ÖZTÜRK

Proje No: NKUBAP.00.10.AR.14.08

İÇİNDEKİLER TABLOSU

	Sayfa
İçindekiler	III-IV
Tablolar	V
Şekil Listeleri	VI
Özet	VII

BÖLÜM I

PROJE ANA METNİ

Giriş

1.1. Amaç	3
1.2. Konu ve Kapsam	3
1.3. Yurt içinde ve Yurtdışında Yapılan İlgili Çalışmalar	3
1.4. Özgün Değeri	4
1.5. Yaygın Etkisi/Katma Değeri	4
1.6. Yöntem	4
1.6.1. Araştırmanın Modeli	5
1.6.2. Çalışma Grubu	6
1.6.3. Uygulama ve Veri Toplama Araçları	6
1.6.4. Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi	7
1.6.5. Değerlendirme ve Sonuç	7
1.7. Araştırma Olanakları	7
1.8. Başarı Ölçütleri Ve B Planı	8

BÖLÜM II
ÇALIŞMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ

2.1. Okul Öncesi Eğitiminde Montessori Yaklaşımı	9
2.2. Okul Öncesi Dönemde Yabancı Dil Öğretimi	10
2.2.1. Okul Öncesi Dönemde Dil Gelişimi	11
2.2.2. Okul Öncesi Dönemde Yabancı Dil Öğretimi	12
2.3. Montessori Yaklaşımında Dil Öğretimi	13
2.3.1. Okul Öncesi Dönemde Montessori Yaklaşımı Bağlamında Yabancı Dil Öğretimi	14
2.4. Bulgular	16
2.5. Tartışma / Sonuç	35
Ekler-1	38
Kaynakça	40

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1	6
Tablo 2	16
Tablo 3	17
Tablo 4	19
Tablo 5	20
Tablo 6	21
Tablo 7	22
Tablo 8	23
Tablo 9	24
Tablo 10	25
Tablo 11	26
Tablo 12	27
Tablo 13	29
Tablo 14	30
Tablo 15	31
Tablo 16	32
Tablo 17	33
Tablo 18	34

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1	16
Şekil 2	18
Şekil 3	19
Şekil 4	20
Şekil 5	21
Şekil 6	22
Şekil 7	23
Şekil 8	24
Şekil 9	25
Şekil 10	26
Şekil 11	28
Şekil 12	29
Şekil 13	30
Şekil 14	31
Şekil 15	32
Şekil 16	33
Şekil 17	34

ÖZET

Okul öncesi eğitimde gerek öğrenme ortamı, materyalleri gerekse de öğretmenin rolü gibi birçok konuda farklılıkları barındıran ve Türkiye’de bu farklılıktan dolayı geleneksel yöntemlerle karşılaştırma konusu olan Montessori yaklaşımı dikkat çeken güncel bir okul öncesi yaklaşımdır. Okul öncesi Montessori uygulamalarında, gelişim bir bütün olarak görülmekte ve bu doğrultu da bedensel gelişimin yanı sıra, çocuğun zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimini birbiriyle ilişkili olarak desteklenmektedir. Etkinlikler temel olarak çocukların hareket, duyu ve ana dili gelişimini destekleyecek şekilde çevre, çocuk ve rehber olarak öğretmen unsurları etrafında yapılandırılır. Her çocuk bir birey olarak kabul edilir ve öğrenmede zorlamaya yer yoktur. Bunun yanı sıra, çocuğun içsel motivasyon doğrultusunda hareket etmesi amacıyla, uygulamalarda ödül ve cezaya da yer verilmez. Okul öncesi eğitim uygulamalarında bireysel öğrenmeyi, kendi hızında öğrenmeyi rol-model olan bir öğretmen eşliğinde bir araya getiren yaklaşım öğrenci edinimlerini olumlu yönde etkilediği bilinmektedir. Özellikle dil çalışma alanı uygulamaları, çocukların zengin kavram bilgisi ile kendilerini rahatlıkla ifade edebilmelerini sağlamakta bunun yanı sıra, ilköğretim döneminde akademik başarılarına katkı sağlamaktadır. Montessori yaklaşımının çocukların anadil gelişimlerini olumlu yönde etkilemesi, yabancı dil öğretiminde olumlu yönde bir destek sağlayacağı öngörülmektedir. Bunun yanı sıra etkileşimin öğrenme aracı olduğu Montessori sınıflarında yabancı dil öğretimi çocukların sosyal becerilerine de olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu sebeplerden dolayı Montessori sınıf uygulamaları içerisine entegre edilen yabancı dil öğretiminin çocukların dil becerilerini içine alan bilişsel gelişimlerini, duygusal ve sosyal gelişimleri üzerinde etkisinin olup olmayacağı araştırılması gereği ortaya çıkmıştır. Bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, Montessori, çocuklara yabancı dil öğretimi

BÖLÜM I

PROJE ANA METNİ

Giriş

Namık Kemal Üniversitesi bünyesinde üniversite personeli ve personel olmayan kişilere de açık olan bir çocuk evi bulunmaktadır. Ayçiçeği Çocuk Evi adındaki kreşimiz 2,5 yaşından 6 yaşına kadar çocuklara Montessori eğitimi vermektedir. Bu eğitim sistemi geleneksel eğitim sistemlerden olmasına rağmen önemi Türkiye’de oldukça geç fark edilmiştir. Montessori’nin farklılığı öğretmen ile başlar. Montessori sınıflarında öğretmen, alışılmış “öğreten” rolünden farklı bir konumdadır. Sistemde öğretmenler “rehber” olarak adlandırılır. Her şeyden önce öğretmen çevreyi hazırlayan kişidir. Çocukların çevre ile ilişki kurmalarından ve deneyim kazanmalarından sorumludur. Montessori’nin çevreyi temel alarak bireyi çevrenin bir parçası haline getirerek yani dünya ile soyutlamayarak, yabancı dil öğretiminde en çok ihtiyaç duyulan çevre faktörü ile bir paralellik kurmaktadır. Aynı şekilde deneyimi ön plana çıkaran sistem yabancı dil eğitiminde deneyim kullanılması ile birebir örtüşmektedir. Çocuklara kaynak oluşturan ve sunan öğretmen, öğretene değil bir rol modelidir. Rol model olması ile öğretmen sade ve yalın bilgi sunan konumdan çıkıp, çocuklar ile birlikte bir bütünü oluşturur ve bu da resmi öğrenme alışkanlıklarından çocuğu uzaklaştırarak farkında olmadan öğrenmenin gerçekleşmesine vesile olur. Bu özelliğin yabancı dil konusunda kullanılması çocuğa oldukça olumlu bir çevre sağlayarak yabancı dile aşina olmasını ve öğrenmesini kaygılardan uzak kalarak sağlayacaktır. Ayrıca Montessori eğitiminin bir başka özelliği ise öğretmenin hoşgörü sahibi olması, çocuğun yanlışlarının onun öğrenmelerinin bir parçası olduğunu bildiği için, yanlış yapmasına müsaade edecek kadar “sabır” içinde olmasıdır. Bu dil eğitiminde ülkemizde sıkça yapılan hatalardan biri olan hata düzeltme refleksinin çocuk üzerinde uygulanmayacak olmasıdır. Montessori öğretmeni “yavaş”tır. Bunun için öğretmen sınıfın içinde çocuğun biyolojik ritmini bozmadan, yavaş ve sakinlik içinde hareket eder. Böylece çocuk acele etmeden, kaygılara bürünmeden yaşayarak dil öğrenmenin keyfini sürer. Bu eğitim sisteminde hatanın bütünü bir parçası olarak görülmesinin dil eğitimine

yansıması da oldukça olumlu olacaktır; çünkü hata yapan çocuğun sürekli hatları düzeltilmediğinden çocukta bir güven kaydı olmayacaktır bu da mutlaka hatalara takılmak yerine sürekli dil öğrenme hevesinde olan bir bireyin ortaya çıkışına yardımcı olacaktır. Her çocuğun kişilik özellikleri, ilgi alanı, öğrenme biçimi ve öğrenme hızı farklıdır. Her çocuk farklı özelliklere sahiptir ve bir diğeri ile kıyaslanamaz. Montessori eğitimi her çocuğun bireysel potansiyeline göre, özgüvenini kaybetmeden kendi hedeflerine ulaşabilmesini amaçlar. Yabancı dil eğitiminde kuşkusuz en büyük hedef olan “çoklu zeka” kuramı ile dil eğitimi aslında Montessori sınıflarında da en temel prensiplerden biri olarak görülmektedir. Bu çalışmayı özgün ve değerli kılan en büyük özelliği, montessori yaklaşımı ve uygulamaları içerisine yerleştirilmiş olan bir ana dili İngilizce öğretmen ile, çocukların bilişsel gelişimlerini içine alan yabancı dil öğretiminin yanı sıra ikinci dil öğretiminin çocukların özellikle sosyal beceri alanlarını hedef dile taşıyıp taşıyamadığını ortaya çıkartmaktır.

1.1. Amaç

Bu araştırmanın amacı, Montessori eğitim yaklaşımı uygulayan bir okul öncesi kurumunda yabancı dil bilmeyen çocuklara yabancı bir öğretmen eşliğinde 7 ay boyunca sunulan İngilizce eğitiminin öğrenme çıktılarının, çocukların sosyal gelişim becerileri üzerinde etkiye sahip olup olmadığını incelemek ve ortaya koymaktır.

1.2. Konu ve Kapsam

Yaşamın ilk altı yılı daha sonraki yıllarıyla kıyaslanamayacak kadar değerlidir. Beyin gelişmesinin yaklaşık %70-80'lik kısmı bu süre içinde yapılır. Çocuk yetişkinliğinde kullanacağı hayat becerilerinin büyük bir kısmını bu ilk altı yılda edinir. Yabancı dil eğitimi bu süreç içerisine yerleştirmek çok önemlidir. Yabancı dil eğitimi aslında sadece yabancı dil değildir. Çocuğun bilinmeyeni keşfetmesidir aslında. Çocuk bilinmeyi keşfetmeyi öğrendikçe eğitim onun yaşamı için resmi bir yaklaşımdan çok eğlenceli bir hal alacaktır. Çocuğa bu yaş diliminde bir yabancı dil eğitimi vermek sadece o dili öğrenmesi olarak algılanmamalıdır. Çocuğun beynindeki bir alanını uyarılması kendini sadece yabancı dilde ilerleme değil aynı zamanda kendi dilini de daha akıcı ve daha bilinçli bir şekilde kullanması anlamına da gelmektedir. Bu proje öğrenimi edinim, deneyim ve doğal süreç olarak gören Montessori eğitiminin yabancı dil öğreniminde çocukların sosyal becerilerini hedef dilde kullanmasını ne derecede etkilediğini ortaya koymaktır.

1.3. Yurt içinde ve Yurtdışında Yapılan İlgili Çalışmalar

Çağdaş bir uygulama olmasına rağmen, okul öncesi dönemde Montessori yaklaşımı uygulamaları geç fark edilen ve Türkiye'de son zamanlarda uygulanmaya başlayan bir yaklaşımdır. Türkiye'de yapılan çalışmalar daha çok Montessori yöntemi ile geleneksel yöntemlerin karşılaştırılması, çocukların bazı becerileri kazanmalarında bu yöntemin yeri ya da okul öncesinde bu tür eğitimin ilkökul düzeyinde karşılaştırılması

üzerinedir. Okul öncesi dönemde çocuklara yabancı dil öğretimi ile ilgili de birçok çalışma bulunmaktadır. Ancak, 3-6 yaş aralığında karma eğitim veren Montessori okullarındaki yabancı dil eğitimi üzerine herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

1.4. Özgün Değeri

Çalışmanın özgün bilimsel katkısı, Türkiye’de okul öncesi öğretiminde kabul gören ve her geçen gün benimsenmeye devam eden Montessori yaklaşımı pedagojisi bağlamında çocuklara yabancı dil öğretimini temel düzeyde gerçekleştirmeyi hedefleyen ilk çalışmadır ve bunun yanı sıra, çocukların yabancı dil öğrenimi ile sosyal becerilerini geliştirmeleri arasında bir ilişki olup olmadığını açıklama ve ilişki varsa bunu betimsel olarak tanımlaya çalışan ilk araştırma olmasıdır.

1.5. Yaygın Etkisi/Katma Değeri

Montessori eğitimi alan çocuklarda yabancı dil eğitiminde diğer eğitim sistemlerine göre daha verimli olduğunun tespit edilmesi halinde, bu sistemin yapı taşlarının hangi anlamda ve ne ölçüde yabancı dil öğrenimini kolaylaştırıp kolaylaştırılmadığı araştırılacaktır. Bunun sonucu olarak Montessori eğitiminin ikinci dil edinimindeki etkisi tartışma fırsatı sunacaktır.

1.6. Yöntem

Araştırma yöntemi olarak araştırmacı tarafından geliştirilen anket uygulanmıştır. Uygulama bir eğitim-öğretim yılı içerisinde, haftada 10, ayda 40 ve toplamda 280 ders saati olmak üzere toplamda 7 ay boyunca anadili İngilizce olan bir öğretmen tarafından yapılmıştır. Öncelikle öğretmen Montessori yaklaşımı konusunda oryantasyon programına alınmış ve sınıf içi materyalleri tanıtılmıştır. Bunun yanı sıra Montessori eğitiminin en önemli unsur “rehber öğretmen” olma tanıtılmıştır. Eğitime başlamadan önce, öğretmenden sınıf içi materyalleri kullanarak, ders izlencesi oluşturması istenmiştir. Derslerde kullanmak istediği materyaller, Montessori öğretmenleri ile birlikte adapte edilmiştir. Çocukların daha önceden bir yabancı dil öğrenme

tecrübeleri olmadığı için ön test uygulanmamıştır. İngilizce öğretiminin çocukların sosyal gelişimi üzerindeki etkilerini ortaya koymak amacıyla araştırmacı tarafından EK-1' de sunulan anket uygulanmıştır. Uygulama, Montessori öğretmenleri tarafından gerçekleştirilmiştir. Anketten elde edilen veriler SPSS bilgisayar programı yardımıyla ve tanımlayıcı çözümleme yöntemiyle hesaplanmıştır. Çalışma yöntemi 4 aşamadan oluşmaktadır.

- a) Araştırmanın modeli
- b) Çalışma grubu
- c) Uygulama ve veri toplama araçları
- d) Verilerin toplanması ve çözümlenmesi
- e) Değerlendirme ve sonuç

1.6.1. Araştırmanın Modeli

Namık Kemal Üniversitesi bünyesinde bulunan Ayçiçeği çocuk evinde Montessori yaklaşımıyla eğitim görmekte olan okul öncesi çocukları araştırmaya dahil edilmiştir ve yaklaşık 7 ay boyunca anadili İngilizce olan öğretmen ile dil eğitimi Montessori yaklaşımı çerçevesinde verilmiştir. İngilizce öğretiminin çocukların sosyal becerilerine katkı sağlayıp sağlamadığı çalışmanın yöntemini oluşturmaktadır. Ayrıca dersler, uzmanlık alanları yabancı dil eğitimi olan araştırmacılar tarafından takip edilmiştir. Çalışma sonunda elde edilen veriler incelenerek araştırmanın amacına ulaşılmaya çalışılmıştır.

1.6.2. Çalışma Grubu

Bu çalışmaya Namık Kemal Üniversitesi bünyesinde bulunan, Montessori yaklaşımın benimsemiş Ayçiçeği çocuk evinde 1 eğitim-öğretim yılı boyunca katılmış olan 12 kız ve 9 erkek olmak üzere toplamda 21 çocuk ile gerçekleştirilmiştir. Çocukların yaşları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Çocukların Yaş ve Cinsiyetleri

Yaş	Kız	Erkek
3 Yaş	1	-
3.5 Yaş	1	2
4 Yaş	3	1
4.5 Yaş	2	3
5 Yaş	5	2
6 Yaş	-	1

1.6.3. Uygulama ve Veri Toplama Araçları

Anadili İngilizce olan öğretmene Montessori yaklaşımı oryantasyon programı yapıldığından dolayı öğretme, günlük devam eden program içerisinde ve uygun olan sınıf içi materyallerini İngilizce öğretimine dahil ederek gerçekleştirilmiştir. Bunun yanı sıra, çeşitli görsel materyaller, basılı kitaplar, şarkılar ya da bahçe oyunları ile yabancı dil öğretimi hem sınıf içi, hem bahçe saati hem de yemek saati gibi günlük rutinler içerisine yerleştirilmiştir. Burada amaç, çocukların yabancı dil öğrenmelerinin olabildiğince doğal ortamlarında ve doğal gereksinimleri ile içsel motivasyonla oluşmasını sağlamaktır.

Çocukların doğal öğrenme ortamları içerisine entegre edilmeye çalışılan yabancı dil öğretiminin çocukların, temel sosyal beceriler, ileri iletişim becerileri ve işbirliği yapma becerileri alt başlıkları altında sosyal gelişimleri üzerinde

etkisi olup olmadığını ortaya koymak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan anket, Montessori öğretmenleri tarafından her bir öğrenci için gözlem yapılarak doldurulmuştur. Çalışmaya 21 öğrenci dahil edilmiştir.

1.6.4. Verilerin Toplanması ve Çözömlenmesi

SPSS bilgisayar programı yardımıyla ve tanımlayıcı çözümlene yöntemiyle anket incelenmiştir. Somut veriler elde edebilmek için öğrencilere yönelik uygulanan anket yardımıyla yabancı dil öğretimi ile çocukların sosyal beceri kazanımı arasında bir ilişki olup olmadığı sonuca bulgular vasıtasıyla varılmıştır.

1.6.5. Değerlendirme ve Sonuç

Söz konusu bulgular değerlendirilmiş, sonuca varılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

1.7. Araştırma Olanakları

Bu çalışmada Namık Kemal Üniversitesi Ayçiçeği Çocuk evinde var olan Montessori eğitimine özgü olan sınıf içi ve sınıf dışı her türlü olanaktan yararlanılmıştır. Bu bağlamda yararlanılan gereçler;

- A. Elde var olan İngilizce hikaye kitapları
- B. İngilizce çocuk şarkıları
- C. El kuklaları
- D. Kırtasiye malzemeleri
- E. Kültüre özgü materyaller
- F. Montessori dil çalışma materyalleri
- G. Pratik Yaşam çalışma materyalleri
- H. Duyu çalışma materyalleri
- İ. Matematik çalışma materyalleri
- J. Coğrafya çalışma materyalleri
- K. Botanik-Zooloji çalışma materyalleri
- L. Müzik Çalışmaları

1.8. Başarı Ölçütleri ve B Planı

Bu çalışma, haftada 10 ders saati olarak gerçekleştirilmiş ve var olan altyapı, meslektaşların deneyimleri ve öğrenci potansiyeli göz önünde bulundurulduğunda 280 ders saati sonunda, gerçekleştirilmesi önemli bir başarı ölçütü olarak görülmektedir. Görevli kişilerin altyapısı projeyi yürütmeye yeterli durumdadır, meslektaşlar ve öğrenciler teknoloji kullanımında deneyimlidir. Bu durumda projenin yürütülmesinde bu ölçütlerin her biri çok önemlidir. Ayrıca, elde edilen somut verilerin tüm üniversiteler ile paylaşılması hedeflenmiştir. Var olan altyapı olanakları sayesinde projenin yürütmesini engelleyen herhangi bir durum ortaya çıkmamıştır.

BÖLÜM II

ÇALIŞMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ

2.1. Okul Öncesi Eğitiminde Montessori Yaklaşımı

Erken çocukluk eğitiminde çağdaş uygulamalar arasında olan Montessori yöntemi, Türkiye’de dikkat çekmekte ve okul öncesi dönem çocukları için uygulamaları bulunmaktadır. Okul öncesi Montessori uygulamalarında, gelişim bir bütün olarak görülmekte ve bu doğrultu da bedensel gelişimin yanı sıra, çocuğun zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimini birbiriyle ilişkili olarak desteklenmektedir. Etkinlikler temel olarak çocukların hareket, duyu ve ana dili gelişimini destekleyecek şekilde çevre, çocuk ve rehber olarak öğretmen unsurları etrafında yapılandırılır. Her çocuk bir birey olarak kabul edilir ve öğrenmede zorlamaya yer yoktur. Çocuklara sağlanan ortam, günlük yaşamı yansıtan gerçekçi ve doğal malzemelerle bir öğrenme çıktısına ulaştıracak şekilde, planlı ve kontrollü olarak zenginleştirilir ve kendi kendine öğrenmeyi gerçekleştirebileceği ortam sağlanır. Öğrenmede en büyük araç etkileşim olarak görülmekte ve bundan dolayı da işbirliğine dayalı akran öğretimi benimsenmektedir. Çocuklar öğrenmelerinde aktif olarak yer almakta ve dolayısıyla içsel güdülenme sonucunda, var olan potansiyellerini en üst düzeye çıkarma yönünde hareket etmektedirler. Her çocuğun kendi bireysel öğrenme hızında ilerliyor olması, rekabetçi olmayan bir ortamda kendilerini ortaya koymaları ve özgüvenlerini geliştirmelerine olanak sağlamaktadır. Öğretmenlerin rehberliğinde, somut deneyimlerle öğrenme fırsatları sağlanan çocuklar, genellikle iki buçuk altı yaş aralığında olan karma yaş gruplarının bulunduğu bir ortamda bir birlerinin öğrenmelerini de desteklemekte ve sonuç olarak da işbirliğine dayalı öğrenme teşvik edilmektedir. Okul öncesi dönemde hem bireysel saygı hem de başkalarına saygı çerçevesinde yardımlaşma, sosyal ilişkileri destekleme ve toplumsal uyum kolaylaşmaktadır. Öğrenmenin çocuğun ilgi, becerileri doğrultusunda, hareket alanının esnek olduğu bir

ortamda kendi sorumluluğunda gerçekleşmesi öğretmeni iyi bir planlayıcı, gözlemci olmasını gerektirmektedir. Bu da yetişkinlerin çocuklar üzerindeki zorlayıcı, baskıcı ya da aşırı koruyucu olma olasılığından uzaklaştırır. Montessori eğitim programının hedefleri arasında çocuklarda özgüven duygusunu geliştirme, bireysel beceri ve isteklerinin farkında olma, odaklanma, çalışma disiplini geliştirme, diğer bireylere saygılı ve yardımlaşma duygusunu destekleme gibi hem sosyal hem de duygusal gelişim becerilerini edinme bulunmaktadır (Oğuz & Köksal Akyol, 2006).

Kaygılı ve Arı (2011) tarafından yapılmış olan Montessori yönteminin anaokulu çocuklarının ilköğretime hazır bulunuşluklarına etkisini inceledikleri araştırmalarında, okul öncesi dönemde Montessori eğitimi alan öğrencilerin edinimlerini ortaya koyması bakımından önemlidir. Araştırmanın sonuçlarına göre, Montessori yaklaşımı çocukların hazır bulunuşluk düzeylerini olumlu olarak desteklediği ve uygulanmakta olan diğer yöntemlere göre daha etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

2.2. Okul Öncesi Dönemde Yabancı Dil Öğretimi

İnsanın kendini ifade etme gayreti, ulaşımın ve haberleşmenin günümüz ile mukayese edilemeyecek olduğu zamanlarda bile, kişinin kendi salt dil ve kültürü ile yetinmeyip, aşmasına sebep olmuştur. Kendi dilini aşan her ifade, hedef dilde bir karşılık bulmuştur. Kültür, bir toplumun değerlerinin, geleneklerinin, göreneklerinin, inançlarının yani dinamiklerinin oluşturduğu bir bileşendir. Dil de kültür ile birlikte yoğrulmuş devinim içinde olan bir araçtır. Dolayısıyla dil alabildiğine kültürden beslenir.

Yabancı dil öğreniminde karşılaşılan en büyük zorluklar alımlamada; dil öğrenen kişinin dilin içerisinde yoğrulduğu kültüre yabancı olması, onu kendi kültürel çerçevenin içerisine oturtamaması, ifade de ise karşı kültürde bir şey ifade etmemesi ya da ifadenin anlatılmak istenenden az ya da fazla olması denebilir.

Okul öncesi dönem ana dil ediniminin zenginleştiği, farkındalığın arttığı ve içinde yaşanan kültürel değerlerin aktarılmaya başlandığı yaşamın en önemli dönemlerini kapsar. Bu nedenle, bu dönemde çocuklara sağlanacak yabancı dil eğitimi öncesinde bu dönem çocukların dil gelişimlerinin bilinmesi, çocukların hazır bulunuşluk düzeylerinin ortaya konması ve bu doğrultuda öğrenmenin yapılandırılması gerekmektedir.

2.2.1. Okul Öncesi Dönemde Dil Gelişimi

Okul öncesi dönem, ana dilin özellikle sosyal bağlamda gelişmesi ve bu dille ilgili olan öğrenme çıktılarının çocuğun diğer gelişim alanları, özellikle de sosyal ve duygusal gelişim alanlarını etkilemesi bakımından kritik dönemdir. 0-6 yaş aralığındaki çocuklara sözcük öğretimi ile ilgili yapılmış kırk araştırmayı, üç başlık altında kapsamlı olarak ele alan Keskin ve diğerleri (2015), çocuklardaki dil gelişimini; iki yaşındaki bir çocuğun kelime hazinesi yaklaşık olarak 200-300 civarında ve eksik ya da kısa cümlelerle iletişim kurmaya çalışırken, üç yaşında sahip olduğu 900-1000 civarındaki mevcut kelimelerle oynayarak, farklı şekillerde kendisini ifade etmeye çalıştığını belirtmektedir. 4 yaşına geldiğinde bu sayı yaklaşık 1500-2000 kelime civarında olduğunu ve artık daha karmaşık cümleler üretebilmekte ve merak duygusuyla birlikte daha fazla soru sormaya başladığını vurgulamaktadırlar. Ayrıca dilbilgisi kurallarının %90'ını 5-6 yaşlarında oluşturduğuna, duygularını ifade etmeye başladıklarına ve 2-3 bin konuşma, 20-24 bin anlama kelime hazinesine sahip olduklarını belirtmektedirler (Keskin & Ömeroğlu ve Okur, 2015).

Çocuğun kavram bilgisinin genişlemeye başlamasıyla birlikte, ilettiği mesaj artık isteklerini karşılamanın ötesine geçmeye başlamıştır. Kelimelerin sosyal bağlamlara göre değiştiğini fark etmeye, ima edileni anlamaya çalışma ya da atasözü, deyimlerin getirdiği karmaşa ile başa çıkmaya çalışmaktadır. Dil gelişiminin hızla gerçekleştiği bu dönemde, okul öncesi çalışmalarının uygun etkinliklerle desteklenmesi oldukça önemlidir. Türkiye’de uygulanan okul öncesi programları ana dil gelişimini desteklemek amacıyla tekerleme, parmak

oyunu, resimli kitap okuma, hikâye anlatma, drama etkinlikleri, bilmece, pandonim ve taklit oyunları ile zenginleştirilmektedir (Damar, 2009).

2.2.2. Okul Öncesi Dönemde Yabancı Dil Öğretimi

Aytar ve Öğretir, okul öncesi eğitim alan çocukların ailelerinin görüşlerini inceledikleri çalışmada, öğrenci velilerine bazı sorular yöneltmişlerdir. Bu sorulardan anne ve babaların büyük çoğunluğu çocuklarda dil öğrenmenin küçük yaşlarda olması gerektiğini ifade ettikleri anlaşılmıştır (2008). Ebeveynler, çocuklardaki algılama ve kavrama gücünün küçük yaşlarda oldukça güçlü olduğunun farkındadırlar. Dolayısıyla günümüzün bir gereksinimi olarak gördükleri yabancı dil öğreniminin, erken yaşlarda çocuklara verilmesinin uygun olduğunu düşünmektedirler. Ancak Aytar ve Öğretir sözkonusu çalışmalarında, okul öncesi yabancı dil öğreniminin çocuklarda gereksiz bilgi yığılmalarına neden olabileceğini ve öğrenme isteksizliklerine neden olabileceği sonucuna varmışlardır. Ancak Montessori eğitiminde öğrenme bir bütün olarak gerçekleştiği ve öğrenme çocuğun merakı ve öğrenme istediği doğrultusunda gerçekleştiğinden, bilgi yığılmalarının normal eğitim alan çocuklara kıyasla daha az olacağını düşünmekteyiz.

Er, yabancı dil öğretiminde kültürün yerini incelediği çalışmasında, dil öğretiminde kültürel unsurlara yer vermenin önemini vurgulamaktadır. Ayrıca kültürel aktarımların dersi daha eğlenceli hale getireceğinin altını çizmektedir (2006). Yabancı dil öğretiminde, ana dili olan öğreticiden faydalanılması kültürel paylaşımlar açısından oldukça yarar sağlayacaktır. Ayrıca farklı kültürlerle olan ilgiyi de attıracaktır. Doğal süreç içerisinde, dil öğrenenler de kendi kültürlerini anlatmaya çalışacaklarından sınıf içerisinde olumlu bir etkileşim olacaktır.

2.3. Montessori Yaklaşımında Dil Öğretimi

Kayılı ve diğerleri, Montessori bakış açısında göre, dilin gelişmesinin okul döneminden daha önce başladığına vurgu yapmakta ve Montessori yönteminde, seslerin öğretilmesinin harflerin öğretilmesinden önce geldiğine vurgu yapmaktadır (2009). Bu bağlamda, Montessori eğitiminin geleneksel yöntemlerin tam tersi olduğu, çocuğun keşfinin ön plana çıktığını, dolayısıyla merak ile öğrenmenin gerçekleşmesinin beklendiği söylenebilir. Çocuğun merak duyarak bir şeyi öğrenmesi, öğrenme üzerinde olumsuz baskıları yok edeceğinden, gerçek bir öğrenme gerçekleşebileceği çıkarımına varmak mümkün gözükmemektedir. Kayılı ve diğerleri, çalışmalarında Selçuk Üniversitesi Meslek Eğitim fakültesi İhsan Doğramacı Uygulama Anaokulu'nda eğitim alan 5-6 yaş aralığındaki çocuklar ile Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programına göre eğitim alan toplamda 40 öğrenciyi Peaboy Resim-Kelime Testi kullanarak karşılaştırmışlardır. Sonuç olarak, Montessori yöntemiyle eğitim alan çocukların alıcı dil puanlarının geleneksel eğitim alan diğer gruba oranla anlamlı bir şekilde yüksek olduğunu bulmuşlardır (2009).

Baş (2014), çoklu zeka yaklaşımının temelli öğretiminin öğrencilerin görüşlerine yansımalarını konu ettiği çalışmada, ilköğretim İngilizce dersinde çoklu zeka yaklaşımı temelli öğretimi incelemiştir. Söz konusu çalışmada, öğrenciler için çoklu zeka kuramının öğrencilerin öğrenmelerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu bildirmiştir. Montessori'nin en büyük avantajlarından biri; çoklu zekanın öğrenme süreçlerinin içine süzdürülmesi olduğu için, yabancı dil eğitiminde Montessori alan eğitim alan çocukların daha avantajlı bir konuma sahip olduğu söylenebilir.

2.3.1. Okul Öncesi Dönemde Montessori Yaklaşımı Bağlamında Yabancı Dil Öğretimi

Montessori yaklaşımı genel olarak keşif yoluyla öğretmeye dayandığı için, yabancı dil öğretme teknikleri de buna göre uyarlanmalıdır. Sınıf içerisinde öğretmenin çocukların ilgisini çekerek, farklı bir kültüre olan ilgiyi arttırmasıyla çocuk keşfetmeyi istekli olur. Dil gelişiminde ilk başta alıcı dil geliştiği için çocuğun olabildiğince hedef dilde input alması büyük önem taşımaktadır. Bu bilimsel araştırma projesinde, görevlendirdiğimiz öğretmen anadili İngilizce olan bir ülkenin vatandaşıydı dolayısıyla alıcı dil gelişimde ana dili İngilizce bir öğretmenden sadece dil açısından değil aynı zamanda da kültürel öğelerin farkındalığın oluşması açısından oldukça önemli idi.

Kendini dilsel olarak yabancı dilde ifade etmede ise çocuklar alabildiğine özgür bırakılmalıdır. Montessori eğitiminin bir gereği olarak her bireyin tercih etme hakkı vardır. Bundan dolayı birey kendini yabancı dilde ifade etmemeyi de tercih edebilir.

Geleneksel uygulama öğretmenlerinden farklı olan Montessori öğretmenin de olduğu gibi yabancı dil öğretmeni de çocukların gelişimlerine uygun materyallerle çevreyi hazırlamakta, öğrenenlere rehber ya da rol model olarak deneyim kazanmaları, problem çözmelerini sağlamaktadır. Bu süreçte öğretmen yavaştır ve çocukların hata yaparak öğrenmelerine izin veren hoşgörülü bir rehberdir. Bununla birlikte, çocukları öğrenmeleri ya da katılımları için zorlamaz. Yabancı dil öğretmeni de Montessori öğretmenlerinin benimsediği “kendim yapabilmem için bana yardım et” sözünü benimsemiştir. Dolayısıyla, bu çalışma Montessori yaklaşımı ve pedagojisi bozulmadan yabancı dil öğretiminin sürdürülmesi ve uygulanan programa paralel gitmesi bakımından yapılan ilk çalışmadır. Yabancı dil öğretiminde çocukların katılımında içsel motivasyon dikkate alınmış ve ödül ya da ceza kullanılmamıştır ve bundan dolayı, bu çalışmada yabancı dil öğretimi çoğu geleneksel yöntemlerden ayrılmaktadır. Bu çalışmayı özgün kılan diğer bir özellik ise Montessori eğitiminin karma yaş gruplarında olmasıdır. Yabancı dil

öğretiminde çocukları sınırlamadan, öğrenme özgürlüğü sağlamaktadır. Buna ilaveten, çocuklar arasında bilgi, beceri farklılıkları olması hem onların işbirliği içinde öğrenmelerini sağlamış hem de bir birlerine karşı sabırlı, saygılı davranmaya yönlendirmiştir. Dolayısıyla, bu çalışma yabancı dil öğretimi ile çocukların iletişim becerilerini gözlemle ve sosyal gelişimleri hakkında yorumda bulunma fırsatını doğurması bakımından önem taşımaktadır. Montessori eğitiminin sağladığı pratik yaşam, duyu, matematik, coğrafya, botanik, zooloji, müzik, kozmik çalışma alanları içerisinde özellikle dil çalışma alanı etkinliklerinde yabancı dil öğretmenin de kısmen bulunması ya da öğle yemeği ya da bahçe oyun saati gibi günlük rutinlere de bazen öğretmenin katılması yabancı dilin doğal ortamında, gerçek ihtiyaçlar doğrultusunda kullanılmasını mümkün kılması açısından özgün kılmaktadır. Bu sebeplerden dolayı, Projenin yaygın etkisinin uygulamaya yönelik katkısının oldukça fazla olacağı düşünülmektedir. Montessori uygulamalarına paralel olarak yapılan yabancı dil eğitiminin çevre, öğretmen, çalışma alanları ve çocuğa bakış açısı gibi etmenlerden dolayı geleneksel yöntemden farklılaşması, çocukların öğrendikleri yabancı dili, ödül ve ceza olmaksızın içsel motivasyonla, günlük yaşam becerileri gibi deneyimleriyle bütünleştirerek öğrenmelerini mümkün kılmaktadır. Karma yaş grubu olmalarından dolayı gereksinimlerini karşılamak için yardım etme, işbirliği içinde çalışma, etkileşime geçme gibi sosyal ve toplumsal davranışları hedef dilme göstermeye çalışmaları da hem toplumda birey olma hem de öğrenmenin kalıcılığını arttırması bakımından önemlidir.

2.4. Bulgular

Bu çalışmaya dahil olan çocuklar 3-6 yaş aralığında olduğundan ve yabancı dil öğretimine ilişkin önbilgileri ya da öğrenmeleri olmadığından ön test uygulanmamış ve 7 aylık eğitim sonundaki öğrenme çıktıları gözlemlenerek araştırmacı tarafından oluşturulmuş anket soruları Montessori öğretmenlerinin yabancı dil öğretmeni ile çocukların etkileşimlerini değerlendirmiştir. Bu doğrultuda elde edilen veriler aşağıda sunulmuştur.

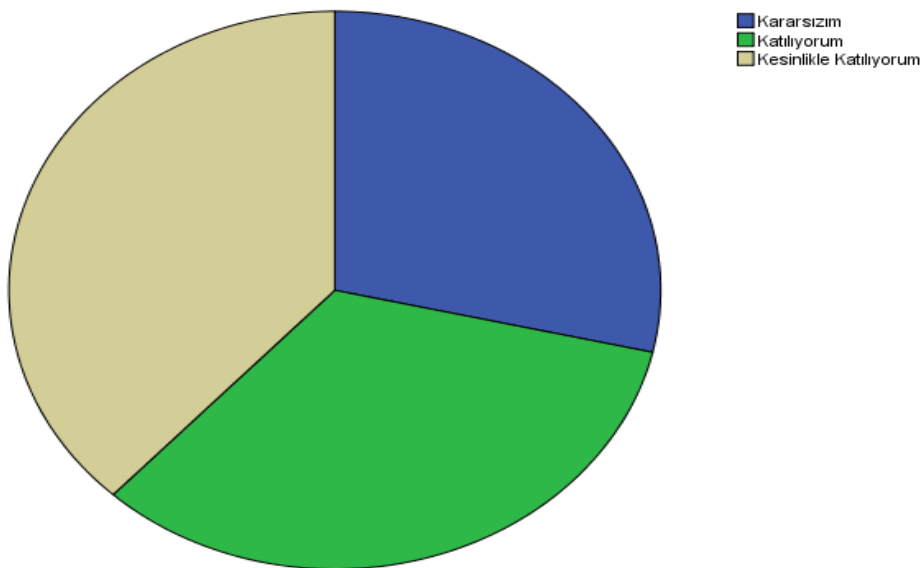
Tablo 2:

Öğrenen Yabancı Dil öğretmenini etkin bir şekilde dinlemektedir

	Frekuensi	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Kararsızım	6	28,6	28,6	28,6
Katılıyorum	7	33,3	33,3	61,9
Kesinlikle Katılıyorum	8	38,1	38,1	100,0
Total	21	100,0	100,0	

Şekil 1:

Öğrenen Yabancı Dil öğretmenini etkin bir şekilde dinlemektedir

“Öğrenen Yabancı Dil öğretmenini etkin bir şekilde dinlemektedir” maddesinin çalışmaya katılan çocuklarda görülme oranı; % 28,6 ‘sında bu davranışın bazen görülüp bazen görülmediği, % 33,3’ünde genellikle görüldüğü ve % 38’inde ise etkin dinleme davranışı görülmektedir. Dolayısıyla, veriler çocukların yabancı dil öğretmeni genellikle (% 61,9) etkin bir şekilde dinlediğini, % 38,1’nin ise etkin bir şekilde dinlediğini göstermektedir Bu da, çocukların yarısından çoğunun ikinci yabancı dilde alıcı dil becerilerini genellikle etkili bir şekilde kullandığını göstermektedir.

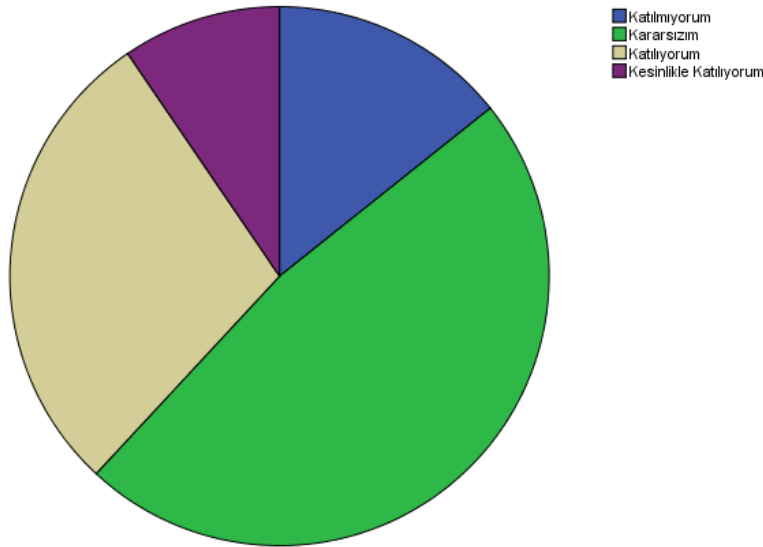
Tablo 3:

Hedef dilde öğrendiği sözcüklerle konuşma girişiminde bulunabilmektedir

	Frekuensi	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Katılmıyorum	3	14,3	14,3	14,3
Kararsızım	10	47,6	47,6	61,9
Katılıyorum	6	28,6	28,6	90,5
Kesinlikle Katılıyorum	2	9,5	9,5	100,0
Total	21	100,0	100,0	

Şekil 2:

Hedef dilde öğrendiği sözcüklerle konuşma girişiminde bulunabilmektedir

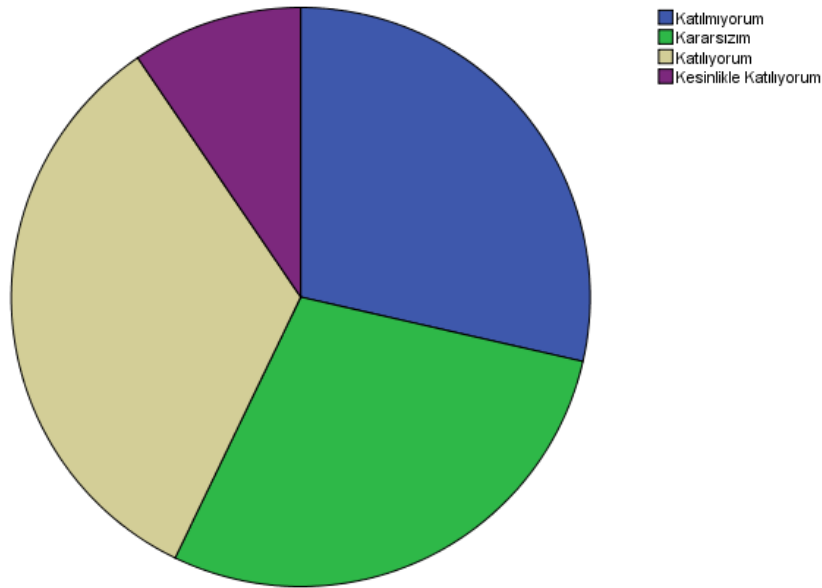
“Hedef dilde öğrendiği sözcüklerle konuşma girişiminde bulunabilmektedir” maddesinin çalışmaya katılan çocuklarda görülme oranı; % 14 ‘ünde bu davranış genellikle görülmemekte, % 47,6 ‘sında bu davranışın bazen görülüp bazen görülmediği, % 28,6’sında genellikle görüldüğü ve % 9,5’inde ise sözcüklerle konuşma girişiminde bulunma davranışı görülmektedir. Dolayısıyla, veriler çocukların yabancı dil öğretmeni ile öğrendiği sözcüklerle etkileşime geçme davranışını çeşitli değişkenlerden dolayı bazen sakındığı (3 çocuk) ve bazen de görülürken bazen de görülmediğini ortaya koymaktadır. Bu da, çocukların ifade edici dil becerilerinin alıcı dil becerilerinden daha sonra gelişmesi ile ilişkilendirilebilir.

Tablo 4:

Hedef dilde birkaç kelime kullanarak soru sorma girişiminde bulunabilmektedir

	Frekuensi	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Katılmıyorum	6	28,6	28,6	28,6
Kararsızım	6	28,6	28,6	57,1
Katılıyorum	7	33,3	33,3	90,5
Kesinlikle Katılıyorum	2	9,5	9,5	100,0
Total	21	100,0	100,0	

Hedef dilde birkaç kelime kullanarak soru sorma girişiminde bulunabilmektedir

Şekil 3:

“Hedef dilde birkaç kelime kullanarak soru sorma girişiminde bulunabilmektedir” maddesinin çalışmaya katılan çocuklarda görülme oranı; % 28,6 ‘sında bu davranış genellikle görülmemekte, % 28,6 ‘sında bu davranış bazen görülüp bazen görülmediği, % 33,3’ünde genellikle görüldüğü ve % 9,5’inde ise birkaç kelime kullanarak çocuğun soru sorma girişiminde bulunduğu görülmektedir. Dolayısıyla, veriler çocukların yabancı dil öğretmene birkaç kelime kullanarak soru sorma girişimi 6 çocukta (28,6) genellikle görülmezken, 6 çocukta (%26) bazen görülürken bazen de görülmediğini

göstermektedir. Çocukların % 42,8 'nin hedef dilde değişen sıklıklarda soru sorma davranışını gösterdiği sonucuna ulaşılabilir.

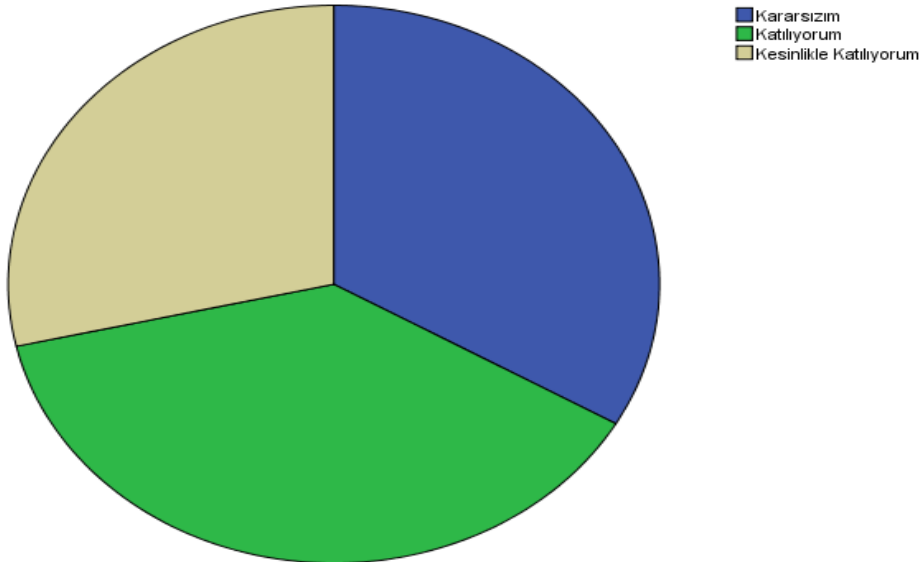
Tablo 5:

Yabancı Dil öğretmenin sorularına hedef dilde ya da sözel olmayan dilde basit bir şekilde cevap verebilmektedir

	Frekuensi	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Kararsızım	7	33,3	33,3	33,3
Katılıyorum	8	38,1	38,1	71,4
Kesinlikle Katılıyorum	6	28,6	28,6	100,0
Total	21	100,0	100,0	

Şekil 4:

Yabancı Dil öğretmenin sorularına hedef dilde ya da sözel olmayan dilde basit bir şekilde cevap verebilmektedir

“Yabancı Dil öğretmenin sorularına hedef dilde ya da sözel olmayan dilde basit bir şekilde cevap verebilmektedir” maddesinin çalışmaya katılan çocuklarda görülme oranı; % 33,3 'ünde bu davranış bazen görülüp bazen görülmemekte, % 38,1'inde genellikle görüldüğü ve % 28,6'sında ise bu davranış görülmektedir. Dolayısıyla, veriler çocukların hedef dilde ya da sözel

olmayan dilde basit bir şekilde cevap vermeye çalışarak etkileşime geçmeye çalıştıklarını ve bu şekilde de hedef dilde temel sosyal becerilerden birisini gerçekleştirebildiği sonucunu göstermektedir.

Tablo 6:

Hedef dilde teşekkür edebilmektedir

	Frekuensi	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Katılıyorum	3	14,3	14,3	14,3
Kesinlikle Katılıyorum	18	85,7	85,7	100,0
Total	21	100,0	100,0	

Şekil 5:

“Hedef dilde teşekkür edebilmektedir” maddesinin çalışmaya katılan çocuklarda görülme oranı; % 14,3 ‘ünde bu davranış bazen görülüp bazen görülmemekte, % 85,7’inde ise bu davranışın doğrudan gözlemlendiği sonucunu

ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, çocukların hedef dilde, doğru bağlamda “teşekkür etme” davranışını göstermeyi öğrendiği sonucuna varılabilir.

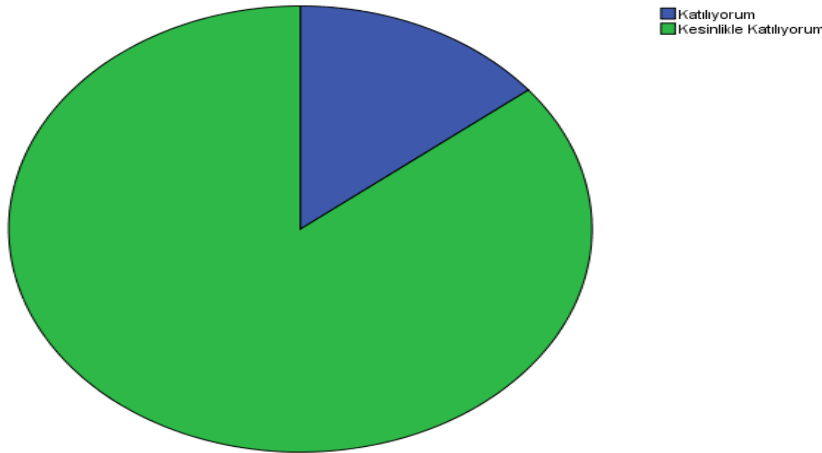
Tablo 7:

Hedef dilde adını söyleyerek kendini tanıtabilmektedir

	Freque ncy	Perce nt	Valid Percent	Cumulativ e Percent
Valid Katılıyorum	3	14,3	14,3	14,3
Kesinlikle Katılıyorum	18	85,7	85,7	100,0
Total	21	100,0	100,0	

Şekil 6:

Hedef dilde adını söyleyerek kendini tanıtabilmektedir

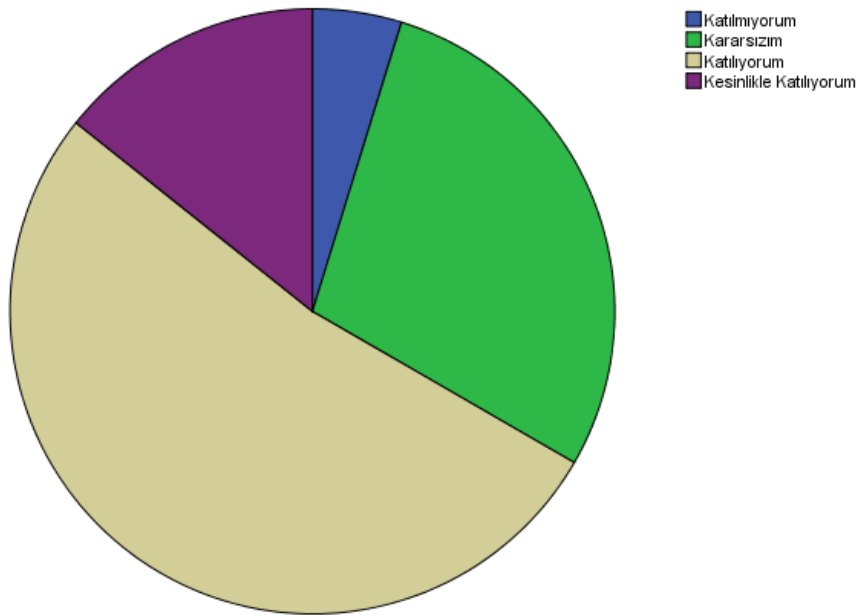
“Hedef dilde adını söyleyerek kendini tanıtabilmektedir” maddesinin çalışmaya katılan çocuklarda görülme oranı; % 14,3 ‘ünde bu davranış bazen görülüp bazen görülmemekte, % 85,7’sinde ise bu davranışın doğrudan gözlemlendiği sonucunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, çocukların hedef dilde, “kendilerini tanıtmaya” davranışını göstermeyi öğrendiği sonucuna varılabilir.

Tablo 8:

Duygularını hedef dilde uygun sözcüklerle ifade eder

	Frekuensi	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Katılmıyorum	1	4,8	4,8	4,8
Kararsızım	6	28,6	28,6	33,3
Katılıyorum	11	52,4	52,4	85,7
Kesinlikle Katılıyorum	3	14,3	14,3	100,0
Total	21	100,0	100,0	

Şekil 7:

Duygularını hedef dilde uygun sözcüklerle ifade eder

“Duygularını hedef dilde uygun sözcüklerle ifade eder ” maddesinin çalışmaya katılan çocuklarda görülme oranı; % 4,8’inde bu davranış genellikle görülmemekte, % 28,6 ‘sında bu davranış bazen görülüp bazen görülmemekte, % 52,4’ünde genellikle görüldüğü ve % 14,3’ünde ise çocukların hedef dilde duygularını uygun sözcüklerle aktarabildiği sonucuna varılmaktadır. Verilerden elde edilen bulgular, çocukların çoğunluğunun hedef dilde duygularını ifade edebilirken, 1 çocuğun zorlandığı ve bir bölümünün (%28) bu davranışı göstermede kararsızlık gösterdiği görülmektedir. Ana dilde

çocukların duygularını ifade etmelerinde de benzer değişikliklerin olabileceği düşünülmektedir.

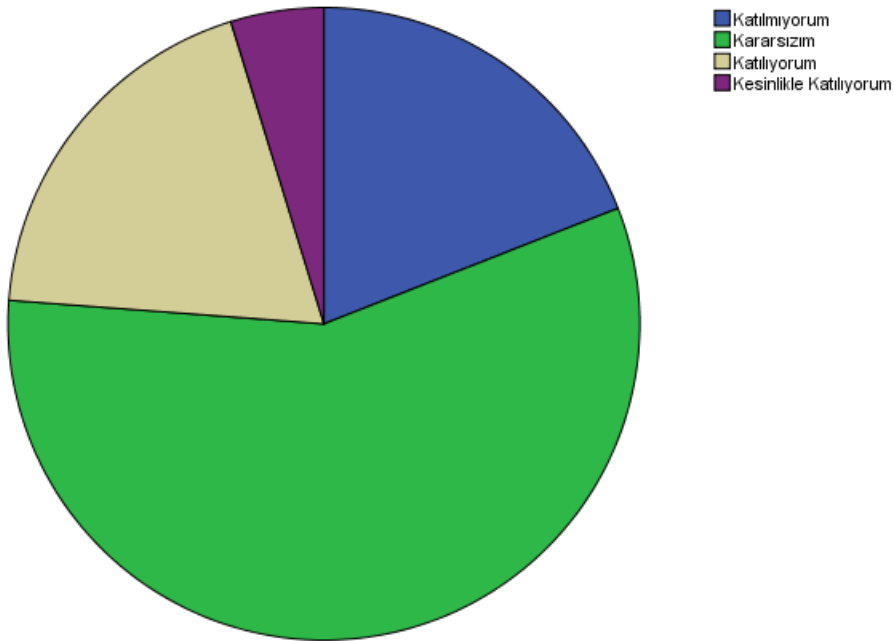
Tablo 9:

Hedef dilde konuşma esnasında sırasını beklemektedir

	Frekuensi	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Katılmıyorum	4	19,0	19,0	19,0
Kararsızım	12	57,1	57,1	76,2
Katılıyorum	4	19,0	19,0	95,2
Kesinlikle Katılıyorum	1	4,8	4,8	100,0
Total	21	100,0	100,0	

Şekil 8:

Hedef dilde konuşma esnasında sırasını beklemektedir

“Hedef dilde konuşma esnasında sırasını beklemektedir” maddesinin çalışmaya katılan çocuklarda görülme oranı; % 19’unda bu davranış genellikle görülmemekte, % 57,1’inde bu davranış bazen görülüp bazen görülmemekte, % 19’unda genellikle görülmekte ve % 4,8’inde ise ise çocukların hedef dilde konuşma esnasında sırasını bekleme davranışı gösterdiği sonucuna varılmaktadır. Verilerden elde edilen bulgular, çocukların bu davranışı çoğunlukla ara sıra görüldüğü ya da görülmediğini ortaya koymaktadır. Çocuğun hedef dilde konuşmada sıra alma becerisini takip edebilmesi birçok değişkeni takip edebilmesi anlamına gelmekte ve bu da ileri iletişim becerilerini gerektiren bir durumdur. Bulguların bu yönde çıkması temel sosyal becerilere göre bu becerinin daha geç oluşmasını desteklemektedir.

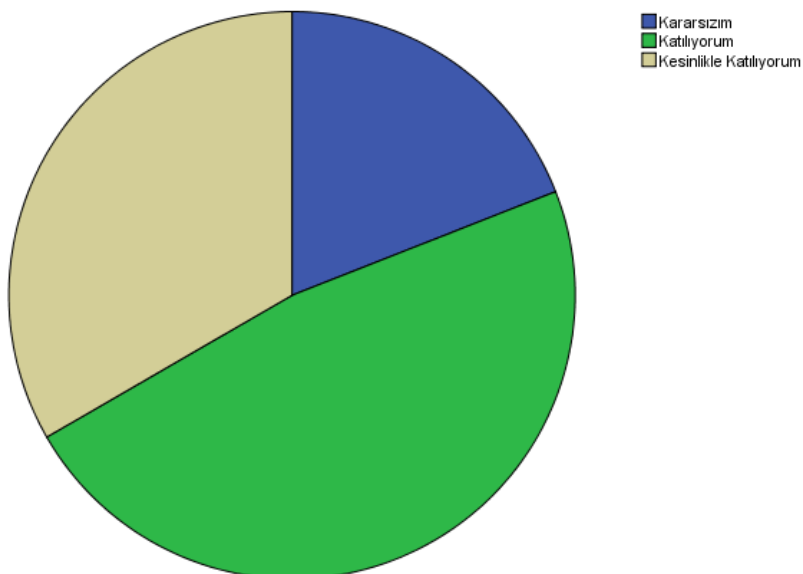
Tablo 10:

Etkin bir şekilde göz kontağı kurabilmektedir

	Frekuensi	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Kararsızım	4	19,0	19,0	19,0
Katılıyorum	10	47,6	47,6	66,7
Kesinlikle Katılıyorum	7	33,3	33,3	100,0
Total	21	100,0	100,0	

Şekil 9:

Etkin bir şekilde göz kontağı kurabilmektedir

“Etkin bir şekilde göz kontağı kurabilmektedir” maddesinin çalışmaya katılan çocuklarda görülme oranı; % 19,9’unda bu davranış bazen görülüp bazen görülmemekte, % 47,6’sında genellikle görülmekte ve % 33,3 ‘ünde ise bu davranış görülmektedir. Dolayısıyla, çalışmadan elde edilen veriler, çocukların hedef dilde etkileşime geçtiklerinde etkin bir şekilde göz kontağı kurabildiğini göstermektedir. Bu davranışın bir çoğu çocukta görülmesi etkin dinleme becerilerini de birçok çocuğun gerçekleştirmesi ile ilişkilendirilebilir.

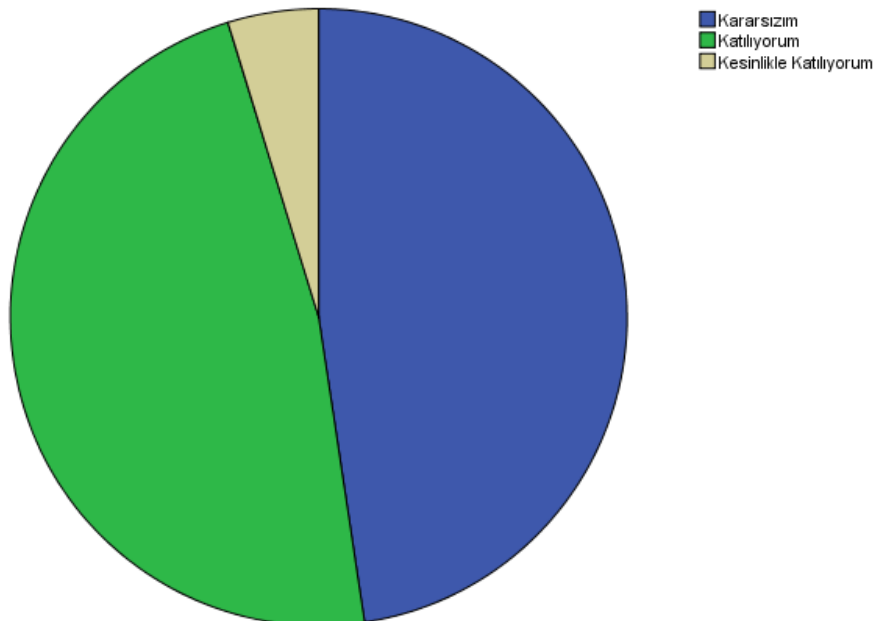
Tablo 11:

Hedef dile uygun ses tonunda öğrendiği sözcükleri üretebilmektedir

	Frekuensi	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Kararsızım	10	47,6	47,6	47,6
Katılıyorum	10	47,6	47,6	95,2
Kesinlikle Katılıyorum	1	4,8	4,8	100,0
Total	21	100,0	100,0	

Şekil 10:

Hedef dile uygun ses tonunda öğrendiği sözcükleri üretebilmektedir

“Hedef dile uygun ses tonunda öğrendiği sözcükleri üretebilmektedir” maddesinin çalışmaya katılan çocuklarda görülme oranı; % 47,6’sında bu davranış bazen görülüp bazen görülmemekte, % 47,6’sında genellikle görülmemekte ve % 4,8’inde ise bu davranış görülmektedir. Dolayısıyla, çalışmadan elde edilen veriler, çocukların hedef dile uygun ses tonunda öğrendiği sözcükleri üretebilmede başarılı oldukları sonucunu ortaya koymaktadır. Çocukların ilk yabancı dil öğrenme deneyimlerinin ana dili İngilizce olan bir öğretmenden alıyor olmaları, dolayısıyla dil öğrenmede fosilization (fosilleşme, kalıba girme) oluşmadan, etkin dinleme ve göz kontağı kurarak öğretmeni dinleme becerileriyle birlikte çoğunlukla çocukların hedef dile uygun ses tonunda öğrendiği sözcükleri üretebilmesi ile ilişkilendirilebilir. Bunun yanı sıra, Montessori yönteminde ödül ve özellikle cezanın olmaması, çocuğun yanlış yaptığı durum ile etiketlenmesinden kaçınılarak deneme yanılmamalarla içsel motivasyonla kendi yolunu bulmaya çalışması sözcükleri doğru şekilde seslendirmesi ile ilişkilendirilebilir.

Tablo 12:

Hedef dilde uygun beden dili ya da mimik kullanabilmektedir

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Katılmıyorum	1	4,8	4,8	4,8
Kararsızım	5	23,8	23,8	28,6
Katılıyorum	10	47,6	47,6	76,2
Kesinlikle Katılıyorum	5	23,8	23,8	100,0
Total	21	100,0	100,0	

Şekil 11:

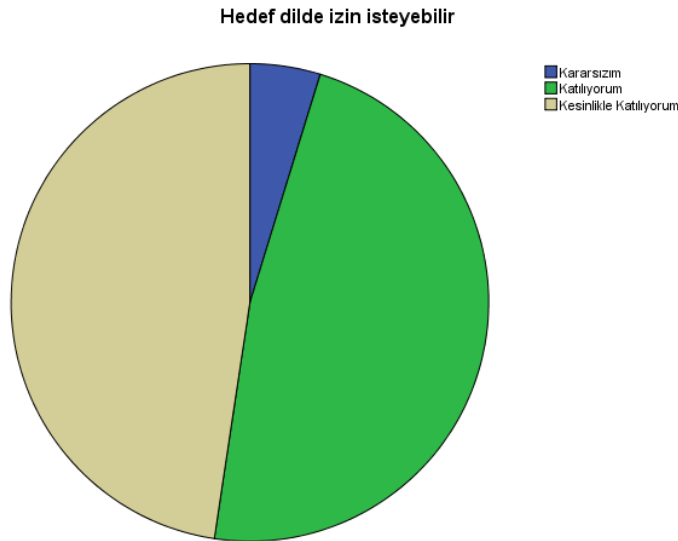
“Hedef dilde uygun beden dili ya da mimik kullanabilmektedir” maddesinin çalışmaya katılan çocuklarda görülme oranı; % 4,8’inde bu davranış genellikle görülmemekte, %23,8’inde ’inde bu davranış bazen görülüp bazen görülmemekte, % 47,6’sında genellikle görülmekte ve % %23,8’inde ise çocukların hedef dilde uygun beden dili ya da mimik kullanabilmektedir. Dolayısıyla, hedef dile uygun beden dili ya da mimik görülmeyen sadece 1 öğrenci (% 4,8) ve çoğunlukla bu davranışın çocuklarla tarafından gerçekleştirilebildiği görülmektedir. Bunun nedeni, Montessori sınıflarında yabancı dil öğretmenin iyi bir rol model olma özelliği taşıması, çocukların da bu dönemde taklit ederek öğrenmeleri ve bunun yanı sıra etkin dinleme ya da göz kontağı gibi etkin katılımı destekleyen becerilere sahip olması ile eşleştirilebilir.

Tablo 13:

Hedef dilde izin isteyebilir

	Frekuensi	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Kararsızım	1	4,8	4,8	4,8
Katılıyorum	10	47,6	47,6	52,4
Kesinlikle Katılıyorum	10	47,6	47,6	100,0
Total	21	100,0	100,0	

Şekil 12:

“Hedef dilde izin isteyebilir” maddesinin çalışmaya katılan çocuklarda görülme oranı; % 4,8’inde bu davranış bazen görülüp bazen görülmemekte, % 47,6’sında genellikle görülmekte ve % 47,6’sında ise bu davranış görülmektedir.

Dolayısıyla, çalışmadan elde edilen veriler, çocukların hedef dile uygun bağlamda izin isteme davranışı gerçekleştirdiğini ortaya koymaktadır. Montessori yaklaşımında, etkinliğine devam eden bir öğrenciye katılmak isteyen bir diğer öğrenci izlemek için bile olsa izin almak durumundadır.

Montessori yaklaşımını olabildiğince içine alarak yapılan İngilizce öğretimi, çocukların bir birlerine saygılı davranma sosyal becerisini hedef dile taşımaya yardımcı olduğu söylenebilir.

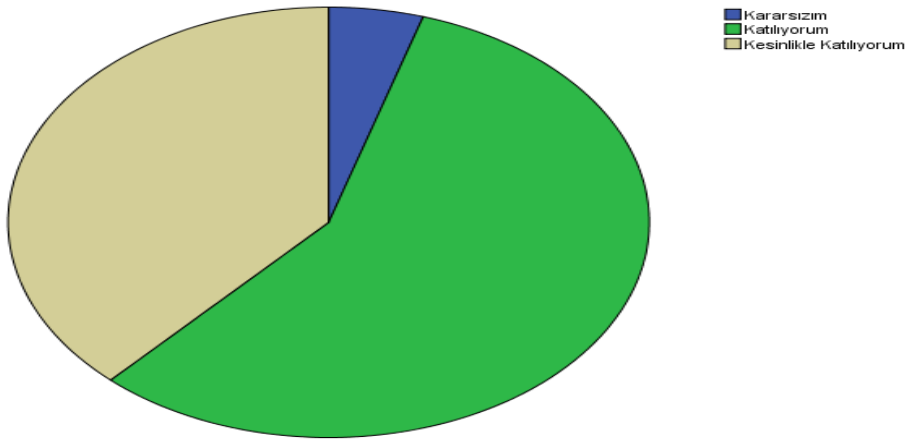
Tablo 14:

Hedef dilde etkinlik gerçekleştirirken işbirliği davranışında bulunur

	Frekuensi	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Kararsızım	1	4,8	4,8	4,8
Katılıyorum	12	57,1	57,1	61,9
Kesinlikle Katılıyorum	8	38,1	38,1	100,0
Total	21	100,0	100,0	

Şekil 13:

Hedef dilde etkinlik gerçekleştirirken işbirliği davranışında bulunur

“Hedef dilde etkinlik gerçekleştirirken işbirliği davranışında bulunur” maddesinin çalışmaya katılan çocuklarda görülme oranı; % 4,8’inde bu davranış bazen görülüp bazen görülmemekte, % 57,1’inde genellikle görülmekte ve % 38,1’inde ise bu davranış görülmektedir.

Dolayısıyla, çalışmadan elde edilen veriler, çocukların hedef dilde etkinlik gerçekleştirirken işbirliği davranışında bulduklarını ortaya koymaktadır.

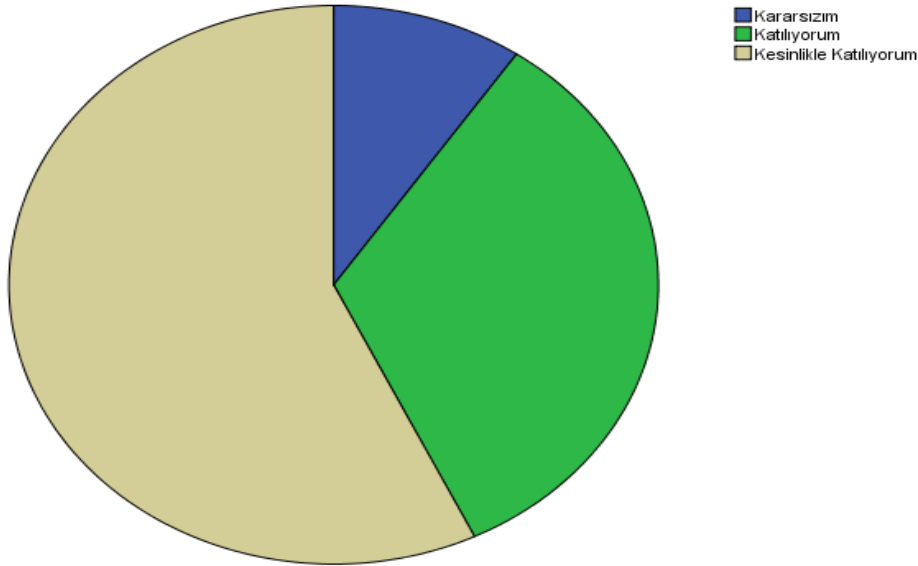
Tablo 15:

Hedef dil ile ilgili etkinlik yaparken materyal paylaşımında bulunur

	Frekuensi	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Kararsızım	2	9,5	9,5	9,5
Katılıyorum	7	33,3	33,3	42,9
Kesinlikle Katılıyorum	12	57,1	57,1	100,0
Total	21	100,0	100,0	

Şekil 14:

Hedef dil ile ilgili etkinlik yaparken materyal paylaşımında bulunur

“Hedef dil ile ilgili etkinlik yaparken materyal paylaşımında bulunur” maddesinin çalışmaya katılan çocuklarda görülme oranı; % 9,5’inde bu davranış bazen görülüp bazen görülmemekte, % 33,3’ünde genellikle görülmekte ve % 57,1’inde ise bu davranış görülmektedir.

Dolayısıyla, çalışmadan elde edilen veriler, çocukların hedef dil ile ilgili etkinlik yaparken materyal paylaşımında bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 16:

Hedef dilde verilen kural ya da yönergelere uyar				
	Frekuensi	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Kararsızım	4	19,0	19,0	19,0
Katılıyorum	6	28,6	28,6	47,6
Kesinlikle Katılıyorum	11	52,4	52,4	100,0
Total	21	100,0	100,0	

Şekil 15:

“Hedef dilde verilen kural ya da yönergelere uyar” maddesinin çalışmaya katılan çocuklarda görülme oranı; % 19’unda bu davranış bazen görülüp bazen görülmemekte, % 28,6’sında genellikle görülmekte ve % 52,4’ünde ise bu davranış görülmektedir.

Dolayısıyla, çalışmadan elde edilen veriler, çocukların hedef dilde verilen kural ya da yönergelerle çoğunlukla uydukları sadece 4 öğrencide bu davranışın zaman zaman değiştiği görülmektedir. Montessori yaklaşımında çocuklar kendi ilgileri ve bireysel hızlarında ilerlediklerinden ve öğretmen tarafından hiçbir zorlama olmaması, çocuklarda içsel motivasyonu arttırmaktadır. Bundan dolayı, montessori materyalleri ve ortamında rehber öğretmen ya da rol-model öğretmen ile gerçekleştirilen İngilizce öğretiminde, öğrenmeye karşı bir direnç oluşmadığı, çocukların öğretmen ile işbirliği içinde çalışmaya devam etmesi ile ilişkilendirilebilir.

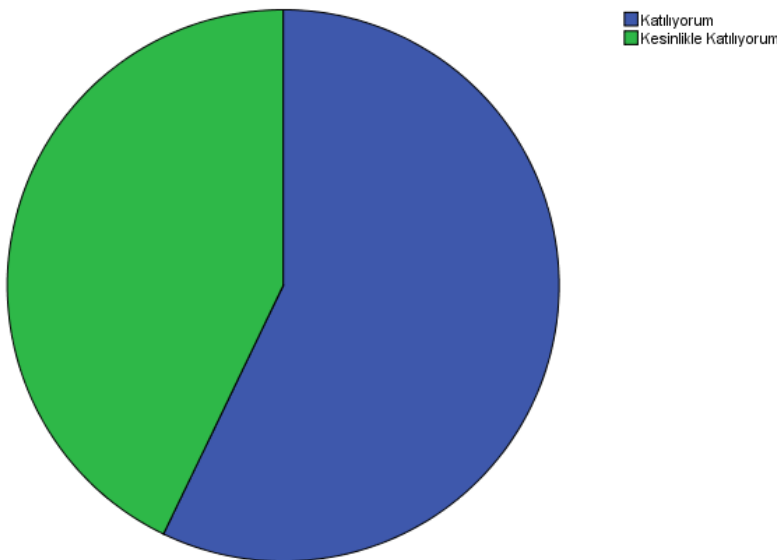
Tablo 17:

Hedef dil etkinlikleri arkadaşlık ilişkilerinin gelişmesine destek olur

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Katılıyorum	12	57,1	57,1	57,1
Kesinlikle Katılıyorum	9	42,9	42,9	100,0
Total	21	100,0	100,0	

Şekil 16:

Hedef dil etkinlikleri arkadaşlık ilişkilerinin gelişmesine destek olur

“Hedef dil etkinlikleri arkadaşlık ilişkilerinin gelişmesine destek olur” maddesinin çalışmaya katılan çocuklarda görülme oranı; % 57,1’inde bu davranış genellikle görülmekte ve % 42,9’unda ise bu davranış görülmektedir.

Montessori yaklaşımının en önemli unsurlarından birisi olan farklı yaş gruplarının aynı sınıfta yer alıyor olması, çocuklar arasında gerçek bir bilgi boşluğu oluşturmaktadır. Küçük çocuklar bilgi ve tecrübeye gereksinim duyarken, yaşça büyük olan çocuklar öğrendiklerini tekrar etme, yardımlaşma, abi ya da ablalık yapma, kendini gerçekleştirme gibi çok önemli sosyal edinimleri kazanmaları için bir fırsat sunmaktadır. Bu çalışmanın bulguları, montessori yaklaşımı çerçevesinde gerçekleştirilen yabancı dil eğitiminin, çocukların yardımlaşma, paylaşma gibi sosyal gereksinimler ile sosyal becerilerini zenginleştirdikleri düşünülebilir.

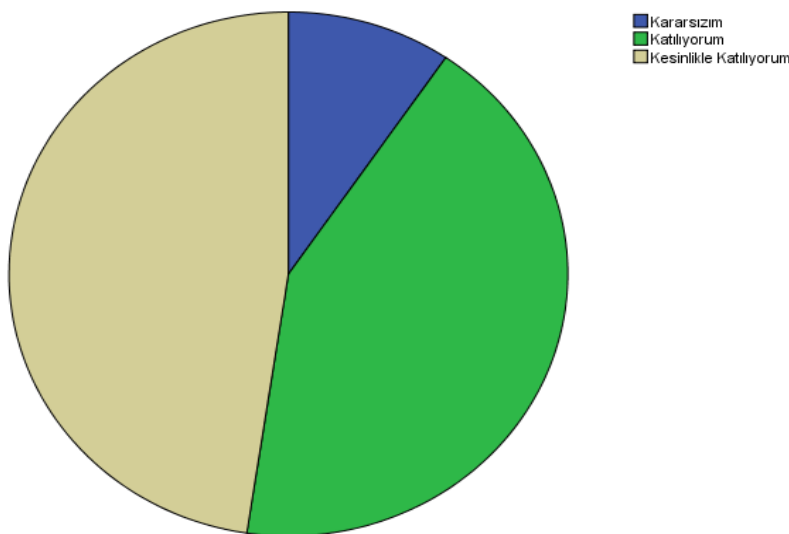
Tablo 18:

Hedef dilin kullanımında arkadaşlarına yardımcı olmaya çalışır

	Frekuensi	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Kararsızım	2	9,5	9,5	9,5
Katılıyorum	9	42,9	42,9	52,4
Kesinlikle Katılıyorum	10	47,6	47,6	100,0
Total	21	100,0	100,0	

Şekil 17:

Hedef dilin kullanımında arkadaşlarına yardımcı olmaya çalışır

“Hedef dilin kullanımında arkadaşlarına yardımcı olmaya çalışır” maddesinin çalışmaya katılan çocuklarda görülme oranı; % 9,5’inde bu davranış bazen görülüp bazen görülmemekte, % 42,9’unda genellikle görülmekte ve % 47,6’sında ise bu davranış görülmektedir. Dolayısıyla, araştırmadan elde edilen veriler çocukların çoğunlukla hedef dilin kullanımında bir birlerine yardımcı olduğu görülmektedir.

2.5. Tartışma / Sonuç

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular Montessori yaklaşımı çerçevesinde ana dili İngilizce olan bir öğretmen tarafından okul öncesi dönemdeki çocuklara 7 ay boyunca sunulan İngilizce eğitiminin, çocukların sosyal becerilerini hedef dile taşıyabildiğini göstermektedir.

Bulgular, çocukların yarısından çoğunun ikinci yabancı dilde sosyal beceriler bağlamında alıcı dil becerilerini genellikle etkili bir şekilde kullanabilmektedirler. Ancak, ifade edici dil becerilerinin gözlemlenmediği ya da ara sıra gözlemlendiği çocuklar bulunmaktadır. Ana dil edinimi ve çocukların bireysel özelliklerindeki farklılıklar ifadeci dil becerilerinin gösterilmemesi ya da ara sıra gösterilmesi ile sonuçlanmış olabileceği düşünülmektedir. Ancak, araştırma bulguları çocukların kendilerini ifade etmek için sözel olmayan dil öğelerini kullanarak etkileşime geçmeye çalıştıklarını ve bu şekilde de hedef dilde temel sosyal becerilerden birisini gerçekleştirebildiği görülmektedir.

7 ay süren bir eğitim sonucunda çocukların temel sosyal beceriler olarak düşünülen hedef dilde, doğru bağlamda “teşekkür etme” ve , “kendilerini tanıtmaya” davranışını göstermeyi öğrendikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra, verilerden elde edilen bulgular, çocukların çoğunluğunun hedef dilde duygularını ifade edebilirken, 1 çocuğun zorlandığı ve bir bölümünün (%28) bu davranışı göstermede kararsızlık gösterdiği görülmektedir. Benzer şekilde, ana dilde çocukların duygularını ifade etmelerinde de benzer değişikliklerin olabileceği düşünülmektedir.

Çocuğun hedef dilde konuşmada sıra alma becerisini takip edebilmesi birçok değişkeni takip edebilmesi anlamına gelmekte ve bu da ileri iletişim becerilerini gerektiren bir durumdur. Bulguların çocukların bu davranışı sergileyemediği ya da kısmen sergileyebildiği şekilde de sonuçlanması temel sosyal becerilere göre bu becerinin daha geç oluşmasını desteklemektedir.

Çocukların hedef dilde etkileşime geçtiklerinde etkin bir şekilde göz kontağı kurabilmektedirler. Bu davranışın çoğu çocukta görülmesi etkin dinleme becerilerini de birçok çocuğun gerçekleştirmesi ile ilişkilendirilebilir.

Çalışmadan elde edilen veriler, çocukların hedef dile uygun ses tonunda öğrendiği sözcükleri üretebilmede başarılı oldukları sonucunu ortaya koymaktadır. Çocukların ilk yabancı dil öğrenme deneyimlerinin ana dili İngilizce olan bir öğretmenden alıyor olmaları, dolayısıyla dil öğrenimde fosilization (fosilleşme, kalıba girme) oluşmadan, etkin dinleme ve göz kontağı kurarak öğretmeni dinleme becerileriyle birlikte çoğunlukla çocukların hedef dile uygun ses tonunda öğrendiği sözcükleri üretebilmesi ile ilişkilendirilebilir. Bunun yanı sıra, Montessori yönteminde ödül ve özellikle cezanın olmaması, çocuğun yanlış yaptığı durum ile etiketlenmesinden kaçınılarak deneme yanılmamalarla içsel motivasyonla kendi yolunu bulmaya çalışması sözcükleri doğru şekilde seslendirmesi ile ilişkilendirilebilir.

Araştırma bulguları, çocukların hedef dile uygun beden dili ya da mimik kullanabildiklerini ortaya koymaktadır. Bunun nedeni, Montessori sınıflarında yabancı dil öğretmenin iyi bir rol model olma özelliği taşıması, çocukların da bu dönemde taklit ederek öğrenmeleri ve bunun yanı sıra etkin dinleme ya da göz kontağı gibi etkin katılımı destekleyen becerilere sahip olması ile eşleştirilebilir.

Çalışmadan elde edilen veriler, çocukların hedef dile uygun bağlamda izin isteme davranışı gerçekleştirdiğini ortaya koymaktadır. Montessori yaklaşımında, etkinliğine devam eden bir öğrenciye katılmak isteyen bir diğer öğrenci izlemek için bile olsa izin almak durumundadır. Montessori yaklaşımını olabildiğince içine alarak yapılan İngilizce öğretimi, çocukların bir birlerine saygılı davranma sosyal becerisini hedef dile taşımaya yardımcı olduğu söylenebilir.

Bulgular, çocukların hedef dilde etkinlik gerçekleştirirken işbirliği davranışında bulduklarını, hedef dil ile ilgili etkinlik yaparken materyal paylaşımı yaptıklarını ve çocukların çoğunlukla hedef dilin kullanımında bir birlerine yardımcı olduğu ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra, çalışmadan elde edilen veriler, çocukların hedef dilde verilen kural ya da yönergelere çoğunlukla uydukları sadece 4 öğrencide bu davranışın zaman zaman değiştiği görülmektedir. Montessori yaklaşımında çocuklar kendi ilgileri ve bireysel hızlarında ilerlediklerinden ve öğretmen tarafından hiçbir zorlama olmaması, çocuklarda içsel motivasyonu arttırmaktadır. Bundan dolayı, Montessori materyalleri ve ortamında rehber öğretmen ya da rol-model öğretmen ile gerçekleştirilen İngilizce öğretiminde, öğrenmeye karşı bir direnç oluşmadığı, çocukların öğretmen ile işbirliği içinde çalışmaya devam etmesi ile ilişkilendirilebilir.

Montessori yaklaşımının en önemli unsurlarından birisi olan farklı yaş gruplarının aynı sınıfta yer alıyor olması, çocuklar arasında gerçek bir bilgi boşluğu oluşturmaktadır. Küçük çocuklar bilgi ve tecrübeye gereksinim duyarken, yaşça büyük olan çocuklar öğrendiklerini tekrar etme, yardımlaşma, abi ya da ablalık yapma, kendini gerçekleştirme gibi çok önemli sosyal edinimleri kazanmaları için bir fırsat sunmaktadır. Bu çalışmanın bulguları, Montessori yaklaşımı çerçevesinde gerçekleştirilen yabancı dil eğitiminin, çocukların yardımlaşma, paylaşma gibi sosyal gereksinimler ile sosyal becerilerini zenginleştirdikleri düşünülebilir.

Çalışmanın sonucunda, Montessori yaklaşımı çerçevesinde verilen İngilizce eğitiminin çocukların bilişsel gelişimlerinin yanı sıra duygusal ve özellikle sosyal gelişimlerine katkıda bulunduğu düşünülmektedir.

EK-1:

BU ÇALIŞMA OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE MONTESSORİ EĞİTİMİ ALAN ÇOCUKLARA YABANCI DİL OLARAK İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNİN SOSYAL GELİŞİMLERİNE ETKİSİNİ DEĞERLENDİRMEYİ AMAÇLAYAN ANKET SORULARINI İÇERMEKTEDİR.

ÖĞRETMEN ANKET FORMU

Değerli Öğretmenler,

Bu çalışma, Namık Kemal Üniversitesi Ay Çiçeği Çocuk Evi'nde Montessori eğitimi almakta olan öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce öğrenme tecrübelerinin sosyal becerileri üzerindeki etkisini ortaya çıkarmayı planlayan değerlendirme anketidir. Bu anketin sonucu bir bilimsel araştırma projesinde kullanılacağından lütfen istenen bilgileri hiçbir baskı altında kalmadan doldurunuz.

Yardımlarınız için Teşekkür Ederiz

Okt. Meral ÖZTÜRK

Katılımcı Öğrenci No:

Değerlendirmeyi Yapan Öğretmen:

Lütfen aşağıdaki soruları;

- (1) Kesinlikle Katılmıyorum
- (2) Katılmıyorum
- (3) Kararsızım
- (4) Katılıyorum
- (5) Kesinlikle Katılıyorum

Şeklinde cevaplayınız.

	1	2	3	4	5
Temel Sosyal Beceriler					
1 Öğrenen Yabancı Dil öğretmenini etkin bir şekilde dinlemektedir.	()	()	()	()	()
2 Hedef dilde öğrendiği sözcüklerle konuşma girişiminde bulunabilmektedir.	()	()	()	()	()
3 Hedef dilde birkaç kelime kullanarak soru sorma girişiminde bulunabilmektedir.	()	()	()	()	()
4 Yabancı Dil öğretmenin sorularına hedef dilde ya da sözel olmayan dilde basit bir şekilde cevap verebilmektedir.	()	()	()	()	()
5 Hedef dilde teşekkür edebilmektedir.	()	()	()	()	()
6 Hedef dilde adını söyleyerek kendini tanıtabilmektedir.	()	()	()	()	()
7 Duygularını hedef dilde uygun sözcüklerle ifade eder	()	()	()	()	()
İleri İletişim Becerileri					
8 Hedef dilde konuşma esnasında sırasını beklemektedir.	()	()	()	()	()
9 Etkin bir şekilde göz kontağı kurabilmektedir.					
10 Hedef dile uygun ses tonunda öğrendiği sözcükleri üretebilmektedir.	()	()	()	()	()

11	Hedef dilde uygun beden dili ya da mimik kullanabilmektedir.	() () () () ()
12	Hedef dilde izin isteyebilir.	() () () () ()
	İşbirliği Yapma Becerileri	1 2 3 4 5
13	Hedef dilde etkinlik gerçekleştirirken işbirliği davranışında bulunur.	() () () () ()
14	Hedef dil ile ilgili etkinlik yaparken materyal paylaşımında bulunur.	() () () () ()
15	Hedef dilde verilen kural ya da yönergelere uyar.	() () () () ()
16	Hedef dil etkinlikleri arkadaşlık ilişkilerinin gelişmesine destek olur.	() () () () ()
17	Hedef dilin kullanımında arkadaşlarına yardımcı olmaya çalışır.	() () () () ()

* Sapsağlam (2015)'in sosyal becerileri sınıflandırmasından uyarlanmıştır.

© Tekirdağ, 2015

SORMACA FORMUNU HAZIRLAYAN: Okt. Meral ÖZTÜRK

KAYNAKÇA

Aytar, A.G., ÖĞRETİR, A. D. (2008). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Yabancı Dil Eğitimine İlişkin Anne-Baba Ve Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi (13-30).

Baş, G. (2014). İngilizce Dersinde Çoklu Zekâ Yaklaşımı Temelli Öğretimin Öğrenci Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 22(1), 177-201.

Byun W, Blair SN, Pate RR. Objectively measured sedentary behavior in preschool children: comparison between Montessori and traditional preschools. Int J Behav Nutr Phys Act. 2013;3;10:2.

Çakıroğlu Wilbrandt, E. (2009). Maria Montessori yöntemiyle çocuk eğitimi sanat ı. Sistem Yayıncılık. İstanbul.

Damar, M. (Bahar 2009). Okul Öncesi Eğitimde Dil Etkinlikleri. Millî Eğitim(182), 96-105.

Diamond A, Lee K. Interventions shown to Aid Executive Function Development in Children 4–12 Years Old

Durakoğlu, A. (2008). Montessori metodunda okuma ve yazma eğitimi. Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi, 36(177),91–92.

Foschi R.Science and culture around the Montessori's first "Children's Houses" in Rome (1907-1915).J Hist Behav Sci. 2008;44(3):238-57.

Güleş, Figen ve Yavuz Erişen. “Okulöncesi Dönem Montessori Eğitim Uygulamalarıyla Kozmik Eğitime Hazırlık” Hacettepe Üniversitesi Uluslararası Katılımlı II. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi, Ankara,2009.

He HL, Yan H, Zuo L, Liu L, Zhang XP. Effects of Montessori education on the intellectual development in children aged 2 to 4 years. Zhongguo Dang Dai Er Ke Za Zhi. 2009 ;11(12):1002-5.

Kayılı, G., Koçyiğit, S. ve Erbay, F. (2010). Montessori yönteminin beş-altı yaş çocuklarının alıcı dil gelişimine etkisinin incelenmesi. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 26, 347-355.

Kayılı, G. ve Arı, R. (2011). Montessori yönteminin anaokulu çocuklarının ilköğretime hazır bulunuşluklarına etkisinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(4), 2091-2109.

Keskin, F. & Ömeroğlu, E. & Okur, A. (2015). 0-6 Yaş Arasındaki Çocuklara Sözcük Öğretimi ile ilgili Çalışmaların İncelenmesi 3(1), 80-95.

Koçyiğit, Sezai., Kayılı, G. ve Kuşcu, Ö. "Montessori Eğitimi Alan ve Almayan Anaokulu Öğrencilerinin Sosyal Becerilerinin Karşılaştırılması" Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 20, 2009.

Köksal Akyol, A. (2005). 36-72 aylık çocuklar için okul öncesi eğitim programı ile Montessori yaklaşımı arasındaki benzerlikler. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, XIV. Milli Eğitim Bakanlığı Kongre Kitabı*, s.1,913-919, Denizli.

Lillard AS. Preschool children's development in classic Montessori, supplemented Montessori, and conventional programs. *J Sch Psychol*. 2012;50(3):379-401.

Lillard A, Else-Quest N. The early years. *Evaluating Montessori education. Science*. 2006;29;313(5795):1893-4.

Moghni, H., Zailoni, S. and Fernando, Y. (2010). Relationship between perceived Montessori characteristics with parents' satisfaction. *European Journal of Social Sciences*, 3(16),388–399.

Oğuz, V., & Köksal Akyol, A. (2006). Çocuk Eğitiminde Montessori Yaklaşımı. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1), 243-256.

Öngören, Sema. "Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 4-5 Yaş Grubu Çocuklarına Geometrik Şekil Kavramı Kazandırmada Montessori Eğitim Yönteminin Etkililiği." Yüksek Lisans Tezi Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.

Sapsağlam Ö., (2015). Anasınıfına Devam Eden Çocuklara Uygulanan Sosyal Değerler Eğitimi Programının Sosyal Beceri Kazanımına Etkisinin İncelenmesi Yayınlanmış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.

Sobe, N.W. (2004). Challenging the Gaze; the subject of attention and a 1915 Montessori demonstration classroom. *Educational Theory*, 3(54),281-297.

Soydan S. Çocuklarda Merak Duygusunu Uyandırmada Montessori Öğretmenlerinin Kullandıkları Stratejiler. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Yıl 13, Sayı 25, Mart 2013, 269 - 290

Yiğit, Türkan. "Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Montessori ve Geleneksel Öğretim Yöntemleri Alan Çocukların Sayı Kavramını Kazanma Davranışlarının Karşılaştırılması." Yüksek Lisans Tezi Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.

Tuğluk, N. Gündoğdu, K. ve Kaya, İ. (2006). Okul öncesi eğitimde Montessori yaklaşımı. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 13, 167-174.